

Titel: Brev til Den Ædelmodigste Prinds Friderik, fra den ulyksalige J.C. Bie.

Citation: "Brev til Den Ædelmodigste Prinds Friderik, fra den ulyksalige J.C. Bie.", i *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 25*, A.F. Stein, 1773, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-2_025-shoot-workid2_025_018.pdf (tilgået 04. december 2022)

Anvendt udgave: Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 25

Ophavsret Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen.](#)

Brev
til
Den Ædelmodigste
Prinds Friderik,
fra

den ulyksalige

J. C. Bie.

Kiøbenhavn, 1773.

Trykt og findes tilkiøbs hos A. F. Stein, boende i Skidenstrædet i No. 171.

2

Heie illum vidi Juvehem, Melibole! qvoitannis, Bis Jenos, Cui, nostra, Dies, Altaria sumant. Virgil.

3

Min Prinds! At raabe til Deres Kongelige Høyhed, fra min dybe Fornedrelse, er vel et dristigt, men ey strafværdigt Foretagende.

Den uværdigste Synder tør anraabe Himmelen, hvi skulde da ey Slaven nyde den Fordeel at tale til Purpuret?

II

Den Ulykke, som med en Tordenkiil har nedslaget mig i Vanærens og Trældoms dybeste Hule, har dog ey rørt min Fornuft; Fornuften er noget guddommeligt, Skiæbnens Mørke kan vel fordunkle, men ey udslukke dens Lys.

4

Ædelmodigste Prinds! den Particel

af Fornuft jeg eyer, er mig en Byrde, den lærer mig alt for nøye at kiende min Vanskiæbnens Vægt; den gjør mig empfindtlig og jeg føler, jeg føler, min Prinds, ach min Gud! jeg føler tusinde Sorgers Furier! Var jeg fød med hiine fæiske Begrebers tykke Følelser, var jeg i visse Maader lykkelig; thi den Blinde skrækkes ey af de Uhyrer, som han en kan see.

Hvilke Plager avler ey Eftertanken; hvilken (sildig) Fortrydelse, hvilken (indvortes) Beskiæmmelse, hvilken (daglig) Overbeviisning, om de bedrøvelige Følger af den misbrugte Fornuft?

Dog! opøse længe nok mine Lidenskaber, I finere Følelser, qvæle mig du daglige Erindring, fortær mig du nagende Fortrydelse! Fornuften skal dog vejlede mig i dette Elændigheds Mørke, og ved denne Ledestierne skal jeg finde Veyen til Beroligelse.

Dig min Gud! skal jeg ofre mine stille Tanker, du skal skiænke min Siæl Rolighed,

5

og midt i Livets bittreste Lidelser, skal du fylde min Siæl med en livsalig Forsmag af den tilkommende Glæde.

Døm mig ey du Ildetænkende, foruret mig ey med Hyklerens Navn, troe mig, du forhaster dine Domme, thi

den nagende Sorg har saaledes svækket mit Legems Kaar, at jeg med stærke Trin nærmer mig til Graven, og hvo kan ved Enden af sin Vandring være ubekymret om Maalet? trods den frekkeste Frietænker, Han skielver ved denne Scene, og jeg, jeg, er Himlen være Lov! ey mere iblant disse selvindbildte Hertes Tal.

Men hvad skal jeg tale til Dig, min Prinds! Mon jeg skulde udtænke en heel Række af sandsynlige og glimrende Undskyldninger, mon jeg skulde bedække mine Feyltrin med Fligen af borgede Udflugter?

Ney! det være langt fra mig! den som ved retfærdige Domme er fældet, men endda pukker paa en slags Uskyldighed, og vil forringe sine Feyler, den anseer jeg for en Haardnakket, som vover Beskyldninger imod den offentlige

6

Retfærdighed, og ofrer alt for meget til sin Egenkierligheds Afgud.

At tilstaae sine Feyler er et væsentlig! Skridt til Forbedring; jeg tilstaaer med den største Oprigtighed, at jeg alt for grovelig har feylet; jeg er efter Fortieneste straffet; at Straffen er ringere end min Brøde, erkiender jeg fuld af en hellig Taknemmelighed. Velsignet være den mægtige Haand, som formildede min Vanhælds Dom!

Jeg beder Gud, Kongen, og mine Medborgere af mit inderste Hierte om Naade og Forladelse. Ach give jeg med mit Blod kunde afviske min Forseelse, og med Røgen af det adsplittede den Vanhælds Skye jeg har sammentrukket over min bedrøvede Kone og uskyldige smaae Børns Hoved!

Ah hvor bløder mit Hierte ved denne Erindring; Ach jeg Ulyksalige, hvad har jeg gjort; Ach at min Skiæbnes Dom allene var skrevet for mig selv; Jeg, jeg haver syndet, men hvad have disse Uskyldige gjort?

7

O! I Ædelmodige, skiænke mig nogle Taarer ved en Erindring, fom maae røre ethvert medlident Hierte!

Min Prinds!

Tillad nu, at jeg anfører noget, ikke som jeg selv deraf vilde borge mig nogen Undskyldning; finder den Ædelmodige nogle Træk deri, som kan overskygge mine Feyler, o! da anbringer jeg i en lykkelig Time dette

Udtog af mit Levnets Historie:

Blottet for alle Ting, forloed jen mit kiære Fødeland, (o! give jeg aldrig var

kommet uden for Norges Grændser!) Lyst til Studeringer, Haab om Forfremmelse, og en slags Selv-Tillid ansporede mig. Paa disse Dædaliske Vinger bar min falske Skiæbne Mig hid til Kiøbenhavn.

Min ringe Kundskab var al min Rigdom og Pennen mit Verktøj. Jeg greb til dette, for at afværge den alt for følelige Medlidenhed, jeg fandt nogles Bifald, det

8

gjorde mig dristigere, jeg skrev frit, men Følgen blev Landflygtighed. Jeg udholdte den et helt Aar, derved geraadede jeg i Gield og Armod.

Ved Kongens Naade kom jeg tilbage, jeg vedblev at skrive, om ey med en Voltaires Færdighed, dog ey gandske uden Vidd; jeg veed ey om jeg mere var at roese for min Flittighed end for min Vittighed, jeg var det første og bestræbede mig daglig paa det sidste.

Men Frugten blev Armod, den voxede daglig tillige med min Familie, den gjorde mig først moedløs, siden yderligst forlegen, men fra Forlegenhed er kun et stakket Skridt til Forgribelse.

Arm og fattig blev jeg foragtet, foragtet, blev jeg bitter, forbitret, blev jeg forvoven, og forvoven, skeyede jeg ud fra Dydens Bane.

Nu kom Venskabs og Bekiendtskabs Scene med i Spillet, den lokkede mig til

9

adskillige Udvidelser og alt for villig laante jeg Øret til dens Fortryllelser. Jeg nød af dens Frugter, jeg troede de vare uskyldige, men jeg følte forsilde den Cleopatrå Slanges Bid, som laae skiult under dem.

Mine Nødvendigheder voxede, jeg saae ingen tilladelig Redning, jeg greb til Udflugter, og var fornøyet, naar jeg kunde skiule dem med en slags Snildhed.

Jeg gav Venskab alt for meget, jeg laante min (falske) Vittighed til at skiule andres Feyler, men jeg indsaee ikke, at mine Medmennesker kunde see igiennem Dækket baade min og min Vens Vanære. Kort; jeg blev blind, trodsig og forstokket, jeg havde gjort et Aftrin fra Dyden, over dette skammede jeg Mig, men i stæden for at oprette det, blev jeg mere afvigende og jeg skammede mig ved at nærme mig igien til den eengang forhaanede Dyd.

Under denne Byrde af Ængstelse, Armod og Raadvildhed, blev jeg gandske fortvilende, kied af Livet og af mig selv, beslut-

10

tede jeg at ende min Ulykke med en større, og da greb jeg til det, som gjorde mit Vanheld fuldkomment. Hverken Forsæt, Hensigt, eller Overlæg havde ringeste Deel deri, men min Forvirrelse sagde: Bliv nu ulyksalig!

Her er Udtoget af min Skiæbnes Historie, har den skiønt ingen Fordeel for mig, saa har den dog den Fordeel i sig selv, at den er oprigtig og sandfærdig.

O! at jeg var saa lykkelig, at jeg til min Nytte kunde anbringe, den af Niels Klim anførte anden Regel i den Potuanske Prindses Hovmesters Grundlære-Regler, nemlig:

"Naar een bliver anklaget for en Last, og den bliver ham overbevist, saa maae man undersøge, om den Anklagede nogensinde har udrettet noget Godt, og saa bør man sammenligne hans onde og gode Gierninger, og derefter fælde Dommen.

11

Give Gud denne Regel kunde passe sig paa mig, den skulde vist blive gieldende hos Dem, min Prinds! som er Million Gange bedre undervist, end den opdigtede Potuanske, ja end de virkelige Verdens Prindser.

Vee mig! jeg har intet til min Undskyldning, men tillad naadigst, at min Egenkierlighed taler et par Ord, og lad mig ey blive strafbar, om denne menneskelige Egenskab forleder mig!

Øyemaalet af al Straf er Forbedring; men hvortil kan dens Forbedring nytte, som er bestemt til en vedvarende Ulyksalighed, og hvad skal anspore den Elendige til at forbedre sig, naar han forud seer, at han som dydig og udydig har een og samme Skiæbne at vente?

Den Fornuftigste, den Beste kan afvige, et muntert Genie feyler let, dets Tilbøyeligheder ere stærke, dets Lidenskaber hæslige, dets Beslutninger overilende; Aar og Erfarenhed gjør dem først sikre.

12

Men lige saa let som den Fornuftige kan afvige fra, lige saa let kan han igien bringes paa Dydens Bane.

Hans Levnet har en slags Lighed med Ebbe og Flod, den falder til sine og stiger atter igien til andre Tider; han hviler sielden i en Punkt, thi hans Sinds Munterhed er dertil alt for virksom.

Men den Kundskab, det Lys han har i sin Siæl, lærer ham, naar Eftertanken vaagner, nøyagtig at indsee sine Feyl, han indseer og jo bedre han seer dem, jo mere afskyer han dem, de levner saadanne livagtige og fæle Billeder i hans Sind, at han ey lettelig mere begaaer nogen Last, saadanne Fordeele bibringe Fornuft og Indsigt, men den Uvittige forværres ofte ved sin Straf, eengang vanæret, glemmer han al den Følelse af Ære, som han kun i en ringe Grad har eyet, han troer sig bestandig nedtrykket, thi han har ey engang Forstand nok til at haabe, betaget af Mishaab legger han Nedrighed til Fornedrelse, og søger saa en Lindring i de Laster, som dysse hans sløve Tanker.

13

Den Fornuftige og Velopdragne derimod haaber endog (fast Haabet selv til Trods!) vant til Æren holder han ved den, som den Skibbrudne Søemand ved et Bret, midt iblant Vanærens Bølger.

Bekymret og omhyggelig seer han sig allevegne om, om han ey kan blive vaer en Ledestierne, der kan føre ham ud af hans Fordærvelses Mørke, under denne Opmærksomhed forsvinder Tiden og han forfalder ey til Laster paa nye.

Ja! den Fornuftige giver agt paa enhver Menneskeven, enhver Formanende, og anraaber ham om Frelse.

Thi raaber jeg til Dem, min Prinds! ræd mig Ulyksalige, som staaer fortvivlet paa Mishaabs sidste Bredde!

Jeg er straffet fortient, men jeg er straffet nok; jeg har lært at kiende mine Feyl, jeg har angret dem

Hiertelig, jeg ønsker nu allene, at aftvætte deres groveste Plet med et

14

forbedret Liv, men hvo er den, som hører min Bøn?

Ach lad mig ey qvæles under min Ulykkes Byrde, min Gud! jeg styrter under dens Vægt! O! at jeg allene under Figen-Træet af min Frihed (den livsalige Frihed) maatte forundes at begræde min tabte Lykke, og der med en utrættet Arbeydsomhed, efter Evne tiene min dyrebare Konge og fornøye mine Medborgere.

Maaskee den inderlige Lyst til nogenledes at oprette mine Feyl, kan fordoble mine Kræfter, maaskee, ja maaskee, min Prinds! jeg kunde være saa lykkelig at udrette noget Got, Villien er stor og Evnerne nogenledes!

O! min Prinds! (nu smelter jeg i Taarer,) o! mine 2de Sønner, deres beste Tid bortgaaer, og Videnskaberne blive dem skiulte.

O! min bedrøvede Kone, vee mig Nabal! hun græder endnu for mig, da hun burde hade mig som hendes Vanhelds Aarsag,

15

Ja! ja! Jeg har fortient det, o! Gud give jeg kunde igien oprette det!

Min Konge! Min Prinds! I troefaste Kongens Raad! I værdige

Medborgere! skaane, forlade og tilgive mig, (Gud har forladt mig det, troer jeg;) Ach! dette er mit sidste Raad; Jeg raaber af min Afgrunds Dyb, ach! hør min svage Stemme og bønhør mig, Himlen selv bøyes ved Bønner.

16